

Göteborgs kommun
grundskola@grundskola.goteborg.se

2019-02-13
1 (19)
Dnr-2018:7475

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Landamäreskolan F-3 i Göteborgs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Landamäreskolan F-3 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Utbildningen i förskoleklass ingår inte i granskningen. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter detta ska göras. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs i så fall också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer då det bedöms motiverat.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Landamäreskolan F-3 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver se till att eleverna görs delaktiga i planering och utvärdering av utbildningen.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver arbeta för att utveckla ett gemensamt förhållningssätt för att skapa studiero på skolan.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektor behöver säkerställa att lärarna ges tillräckliga förutsättningar att diskutera och analysera skillnader avseende elevernas kunskapsutveckling.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 30 september 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:7475) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Varje skolas utveckling, 2.8 Rektorns ansvar

Skälen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn skapar en god grund för utveckling av undervisningen genom att systematiskt följa upp och analysera skolenhetens resultat och därefter fatta beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder. Rektorn ser till att det bedrivs ett aktivt jämställdhetsarbete på skolenheten för att se till att alla elever, oavsett könstillhörighet, har samma förutsättningar att lära och utvecklas. Det pedagogiska arbetet leds av rektorn och organiseras med ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Detta kommer bland annat till uttryck genom att rektorn skapar goda förutsättningar för kollegialt lärande med fokus på elevernas utveckling. Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att rektorn i hög utsträckning leder och styr skolenhetens utveckling, något utvecklingsområde ges därför inte inom detta område. Skolinspektionen vill dock påtala vikten av att rektorn följer upp hur olika insatser och projekt påverkar elevernas måloppfyllelse.

Granskningen visar att rektorn skapar en god grund för utveckling av undervisningen genom att systematiskt följa upp och analysera skolenhetens resultat som till exempel måloppfyllelse, undervisning och trygghet och studiero. Därefter fattar rektorn beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder. Rektorn uppger i intervju att hon utifrån en analys av undervisningen bland annat har fattat beslut om att skolenheten ska arbeta med fortbildning i matematik, språkutvecklande arbetssätt och diverse projekt som exempelvis "Bygga broar" och "Ungas kraft". Rektorn uppger i intervju att dessa beslutade utvecklingsåtgärder är en del i att eleverna tidigt ska hamna rätt i läsning och skrivning. Effekterna av de åtgärder som satts in följs upp i arbetslagsmöten varje vecka där rektorn deltar. Rektorn berättar vidare att läsåret är uppdelat i fyra perioder och att de gör avstamp inför varje ny period. Varje år följer även rektorn upp lärarnas kompetenser och eventuella kompetensutvecklingsbehov. Lärarna får även frivilliga

loggböcker där de skriver ner egna mål för sin undervisning som rektorn följer upp och kommenterar. Lärarna berättar i intervju att de personer på skolenheten som fungerar som rektorsstöd, bland annat är med i planeringen av undervisningen samt att rektorn är ute i undervisningen och därigenom får rektorn veta vad som sker i klassrummen. Rektorn och lärare har också uppdragsdialoger och arbetslagen sätter mål som utvärderas och följs upp via medarbetarsamtal. Vidare säger rektorn att kapitel ett och två i läroplanen följs upp varje vecka där även miljömål och omvärldsbevakning kan komma in. Det framkommer däremot i intervju att alla resultat inte följts upp över tid, exempelvis hur elevernas måluppfyllelse påverkats av deras deltagande i ett projekt eller om det finns andra framgångsfaktorer i undervisningen som leder till ökad måluppfyllelse.

Granskningen visar vidare att rektorn ser till att det bedrivs ett aktivt jämställdhetsarbete på skolan för att se till att alla elever, oavsett könstillhörighet, har samma förutsättningar att lära och utvecklas. Rektorn berättar i intervju att det ligger i lärarnas uppdrag att lärarna aktivt ska arbeta med jämställdhetsfrågor. Rektorn berättar vidare att de inte upptäckt några skillnader i kunskapsresultaten utifrån elevernas kön, utan orsakerna har berott mer på individuella förutsättningar än kön, men könsperspektivet är ett perspektiv som kommer upp i diskussionerna både kring värdegrundsarbete, kränkningar och elevernas resultat. Rektorn berättar att de kartlägger på det sättet även när de gör likabehandlingsplanen. Lärarna arbetar även i en antimobbningsmodell (Olweus) där de tittar extra på om det bara är pojkar som bråkar till exempel och vad det i så fall beror på. Rektorn berättar vidare att det finns lärare i varje arbetslag som har kontroll på vilka läromedel som används och att det är en rådande uppfattning bland personalen att det ska vara jämställt i de läromedel som används. Det ges inte heller förutsättningar för traditionella könsroller i klassrummet, pedagogerna arbetar medvetet med att motverka det. Det bekräftar lärarna i intervju och säger att det ibland kan förekomma traditionella könsmönster på skolgården, exempelvis att pojkar i större utsträckning än flickor spelar fotboll, men det utrymmet är bortarbetat på lektionerna. Det finns även en satsning på att få med fler elever, däribland flickor, till fotbollsplanen, en satsning där även skolenhetens fritidshem är inkluderat, vilket lärare upplever som en lyckad insats. Lärarna säger vidare att eleverna har fasta föreställningar om vad som är manligt och kvinnligt och att de aktivt arbetar med att bygga upp ett annat sätt att umgås. Elevhälsan bekräftar i intervju att det finns pedagoger som driver frågorna kring jämställdhet på skolenheten, men de är osäkra på hur det ser ut rent konkret i undervisningen. De berättar att pojkar och flickor inte har samma förutsättningar i det geografiska området där skolan ligger, därför bjuder skolan regelbundet in föräldrar i syfte att stärka relationen mellan skolan och hemmet. Elevhälsan uppmanar elever att våga berätta om saker de är med om,

både i skolan och i hemmet, och driver arbetet kring "Stopp min kropp". Skolenheten har också haft en FN-dag där de gemensamt arbetat kring rättigheter, skolsköterskan pratade om könsstämpning och på förskolan har de speciella böcker om jämställdhet vilket elevhälsan uttrycker skapar en röd tråd i den dagliga verksamheten över hela skolan.

Granskningen visar också att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. I intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att skolenheten har en organisation där lärarna kontinuerligt får möjlighet att samverka kollegialt. Bland annat har rektorn delat in lärarna i arbetslag, efter årskurs, som träffas en gång i veckan i syfte att planera, samordna och följa upp verksamheten tillsammans. Därtill finns veckovisa återkommande forum för information och erfarenhetsutbyte och enligt lärarna leder rektorn det pedagogiska arbetet på skolenheten. Bland annat sker det genom att rektorn återkommande pratar med pedagogerna om deras gemensamma mål och planering. Det är beslutat sedan tidigare att lärarna arbetar ytterligare fem timmar i veckan för att kunna ha kollegialt utbyte i sina arbetslag. Enligt lärarna är det däremot olika kring hur arbetslagstiden kommer till användning. I något arbetslag känner pedagogerna varandra väl och där går samarbetet smidigt och tiden utnyttjas väl. Lärare från andra arbetslag uttrycker att det kan vara svårt att komma igång och att samarbetet kan ta lång tid och kräva mycket tid och energi. Lärare berättar att det är en balansgång mellan att få eget ansvar i samarbetet, mellan fri tid och av rektor styrd tid. Lärarna säger att ett utvecklingsområde de själva ser är kring det kollegiala samarbetet och hur arbetslagstiden kan bli mer effektiv.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav.

Skälen till Skolinspektionens bedömning är att undervisningen på Landamäreskolan främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål. Undervisningen utgår från, och tydliggör målen för eleverna och det finns en samsyn hos lärarna som innebär att arbetssätt och arbetsformer varierar i undervisningen. Därtill är undervisningen individanpassad så att både undervisningens innehåll och arbetssätt är anpassade så att de stimulerar och utmanar eleverna utifrån elevernas individuella behov. Dock behöver eleverna göras mer delaktiga i planering och utvärdering av utbildningen och lärarna skulle kunna arbeta mer för att medvetandegöra eleverna om deras möjligheter till inflytande. Skolinspektionen bedömer att det är ett utvecklingsområde att rektorn behöver se till att eleverna görs delaktiga i planering och utvärdering av utbildningen. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och vid besöket.

Granskningen visar att undervisningen främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål. Undervisningen utgår från, och tydliggör målen för eleverna och det finns en samsyn som innebär att arbetssätt och arbetsformer varierar. Lärarna uppger i intervju att de innan en termin börjar bestämmer vilka mål i läroplanen och kursplanerna som ska genomsyra undervisningen och gör en grovplanering. Lärarna berättar vidare att de samplanerar utifrån läroplanen och värdegrundsmålen och arbetar i projekt och teman för att tydliggöra målen för eleverna. Detta bekräftas av rektorn som säger att lärarna har gemensamma förhållningssätt gällande undervisningen som är tydliggjorda för alla lärare och som också följs av nästan alla lärare. Flera lärare arbetar utifrån modellen "Teachers College" (TC) som är ett förhållningssätt som ska genomsyra hela undervisningen. De lärare som inte arbetat med TC innan de börjar på Landamäreskolan får utbildning i arbetssättet. Andra exempel lärarna ger är att de arbetar med en gemensam lektionsstruktur där de försöker starta varje lektion med att tydliggöra för eleverna vilket mål de ska arbeta med under lektionen för att sedan knyta ihop det på slutet av lektionen, vilket även genomförda lektionsobservationer bekräftar. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer förekom också exempel på lärare som sammanfattar lektionens innehåll, synliggör för eleverna vad de lärt sig och berättar vad de ska arbeta med nästa lektion. Lärarna säger vidare att det är långa arbetspass för eleverna på morgonen och där är det viktigt att eleverna får möta olika arbetssätt och arbetsformer och att dessa varierar både på lektionen och inom ett arbetsområde. Långa lektioner kräver en varierad undervisning för att bibehålla elevernas intresse, säger lärare. Elever säger i intervju att de brukar få arbeta på olika sätt i de flesta ämnen men inte i alla. Alla av Skolinspektionens observerade lektioner bestod av olika typer av aktiviteter och moment, exempelvis genomgång eller diskussion i helklass, grupparbete samt enskilt arbete.

Granskningen visar vidare att undervisningen är individanpassad så att undervisningens innehåll och arbetssätt är anpassade så att de stimulerar och utmanar alla elever. Lärare säger i intervju att de har höga förväntningar på eleverna och detta bekräftas av både rektorn och elever i intervjuer. Representanter från elevhälsan berättar att lärarna i undervisningen tar hänsyn till elevers olika behov och de olika bakgrunder som eleverna har. Det sker exempelvis genom att syftet med olika arbetsmoment tydliggörs för eleverna och att eleverna får det stöd de behöver för att utföra sina arbetsuppgifter. Vid lektionsobservationer ses exempel på att lärare skrivit upp dagens mål, veckans mål och syftet med lektionen på tavlan. En del elever har ett individuellt schema över dagen på sin bänk. Rektorn säger i intervju att det även finns svårare material, längre texter och andra krav för de elever som behöver stimuleras och utmanas extra, vilket också lärare bekräftar att de använder sig av. Skulle en lärare behöva utbildning i något specifikt sätt att arbeta med en grupp som behöver stöttning, eller en elev som ligger långt före sina klasskamrater, så sätts det in med hjälp av specialpedagogen.

Granskningen visar däremot att eleverna i begränsad utsträckning görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Lärare säger i intervju att det inte finns ett gemensamt förhållningssätt varken kring utvärdering eller planering med eleverna utan att det varierar i metod och att lärare gör på olika sätt. Lärarna säger att de ofta planerar tillsammans i arbetslagen och att de då sätter upp mål som är kopplade till projekt eller teman som planeras. Elever säger i intervju att lärarna brukar prata om veckans mål, vissa lärare går igenom mål för lektionen. Flera elever säger att de inte får vara med att planera eller utvärdera undervisningen. Ibland frågar lärarna oss vad vi lärt oss och vad vi tyckte om ett tema eller en lektion, oftast på elevens val, säger flera elever. Andra elever säger att lärarna inte frågar vad eleverna tyckte om ett tema eller en lektion. Någon elev säger att de fick vara med och rösta på vad de skulle göra när hen gick i ettan och tvåan, men inte nu i trean.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver se till att eleverna görs delaktiga i planering och utvärdering av utbildningen.

Även om undervisningen ska styras av läroplanen finns det utrymme i undervisningen för elevers inflytande. För att inflytandet ska vara reellt behöver eleverna stimuleras i att ta aktiv del i planering och utvärdering av lektioner och kurser. När detta arbete fungerar som bäst upplever eleverna att de i alla ämnen har inflytande på undervisningens innehåll samt vilka arbetsformer som ska användas. När läraren

utvärderar undervisning är det väsentligt att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförs med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Att ge eleverna möjlighet att tänka och reflektera över undervisningens kvalitet är av vikt för att läraren ska kunna få ett underlag för att utveckla undervisningen. Dessa utvärderingar ska göras kontinuerligt, under terminens gång, och inte bara i slutet av en termin eller årskurs. Detta är särskilt viktigt om undervisningen inte fungerar så att läraren har möjlighet att förändra upplägg och genomförande i befintlig undervisningsgrupp.

Skolinspektionens granskning visar att eleverna behöver göras mer delaktiga i planering och utvärdering av utbildningen och att lärarna skulle kunna arbeta mer för att medvetandegöra eleverna om deras möjligheter till inflytande. Även om elever kan bli involverade i samtal eller utvärderingar i slutet av teman eller vissa lektioner när det gäller hur undervisningen har varit, ges de endast mycket begränsat inflytande när det gäller att planera undervisningens innehåll och former.

Ett exempel på hur eleverna kan involveras i planeringen av undervisningen är att låta eleverna berätta om sina erfarenheter och föreställningar kring det undervisningen ska behandla.¹ Ett annat område som eleverna kan vara med och påverka är vilka läromedel som ska användas eller vilka examinationssätt som ska tillämpas. Det är emellertid viktigt att eleverna upplever att lärarna tar tillvara på deras synpunkter för att utveckla undervisningen, så att eleverna upplever att deras upplevelser och erfarenheter tas tillvara.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

¹ Giota, J. (2013) *Individualiserad undervisning i skolan – en forskningsöversikt*. Vetenskapsrådet rapportserie 3:2013, Stockholm: Vetenskapsrådet.

Skälen till Skolinspektionens bedömning är att det finns ett samlat arbete med att skapa förutsättningar för trygghet på skolenheten. Granskningen visar också att det finns ett gemensamt förhållningssätt för att skapa studiero, men att skolenhetens lokaler medför svårigheter med att upprätthålla studieron och att det gemensamma förhållningssättet som finns inte är tillräckligt för att skapa studiero för eleverna. Lärarna har ännu inte hittat sätt och en samsyn kring att förhålla sig till hur lokalerna ska användas för att främja studiero. Konsekvensen är ett mindre gott resultat där det återkommande finns elever som inte har studiero under lektionerna utan som upplever att de blir störda i sitt skolarbete. Skolans trygghetsarbete och arbetet för att upprätthålla studiero är emellertid i ett utvecklingsskede då skolenheten i nuvarande utformning är relativt ny. Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsområde är att rektorn behöver se till att lärarna har ett gemensamt förhållningssätt och vidtar ändamålsenliga metoder för att tillsammans med eleverna skapa en god studiemiljö. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och vid besöket.

Granskningen visar att det finns ett samlat arbete med att skapa förutsättningar för trygghet på skolenheten. Höstterminen 2016 flyttade skolenheten in i nya lokaler och arbetet med att kartlägga var otrygghet kan uppstå, vidta åtgärder och se förändringar är enligt rektorn, elevhälsan och lärarna i ett utvecklingsskede. Rektorn säger i intervju att de får in mycket kartläggningsmaterial som de utgår ifrån för att vidta åtgärder. Exempel på hur rektorn kartlägger är trygghetsenkäter, trygghetsvandringar, klassmöten med elever och elevråd. Dessa kartläggningar stäms av på klassmöten och arbetslagsmöten och följs upp av rektorn. Såväl de lärare som intervjuats som elever känner till dessa kartläggningar och har sett resultaten av kartläggningarna. Elever och lärare säger i intervju att det förut kunde vara otryggt vid fotbollsplanen men att det har blivit fler vuxna som rör sig där, färre regler och därmed mindre bråk och otrygghet, även om det fortfarande kan uppstå bråk. Ytterligare åtgärder rektorn satt in efter resultaten från kartläggningarna är ett förebyggande arbete mot grovt språkbruk, fasta platser i matsalen samt att arbeta med förflyttningar i skolans miljöer. Däremot uppger elever i intervju att det fortsatt är otryggt i utemiljön vid klätterställningen och på "Kingplanen" där det ofta uppstår bråk om regler. Eleverna säger att det finns många vuxna där men att bråk kan uppstå ändå, och även om man som elev inte är med i bråket upplevs det som otryggt när det sker. Detta bekräftas av lärarna som säger att det ibland är 100 barn på skolgården samtidigt och att eleverna sagt, i exempelvis utvecklingssamtal, att de påverkas negativt om andra elever hamnar i bråk.

Granskningen visar vidare att det finns ett gemensamt förhållningssätt för att skapa studiero men att skolans lokaler skapar problem med att upprätthålla studieron.

Lärarna har ännu inte hittat sätt att förhålla sig till hur lokalerna ska användas för att främja studiero. Elever säger i intervju att det ibland är studiero på lektionerna och ibland inte. De upplever att lärarna säger till om ljudnivån blir för hög och att flera lärare har metoder för att tysta eleverna, exempelvis att lärarna räknar ner från fem eller att de delar ut stjärnor till klassen som ett belöningssystem för att uppmuntra en lugn miljö. Detta bekräftas av lärare som säger att det förvisso finns en policy för hur de i arbetslagen ska förhålla sig till studiero, men att det varierar mellan arbetslagen i vilken omfattning policyn följs. Däremot uppger elevhälsan, lärare och rektorn att utformningen av skolans nya lokaler skapar svårigheter med att upprätthålla studieron och att de ännu inte hittat sätt att förhålla sig till hur lokalerna ska användas på bästa sätt. Lokalerna är öppna och många klassrum saknar möjlighet att helt kunna stänga till. Lokalerna har också många stora fönster och för att komma till ett klassrum måste elever och lärare ibland gå igenom andra klassrum där undervisning pågår. Det medför att undervisningen och studieron störs, enligt eleverna. Eleverna uttrycker även att det är svårt att koncentrera sig när de ser andra klasser genom de stora fönstren. I intervjuer framkommer att det tagit tid att förstå hur lokalerna kan användas för att främja studiero och lugn miljö. En representant för elevhälsan säger att pedagogerna måste få förutsättningar att hitta ett sätt att förhålla sig till de öppna ytorna. Det håller lärarna med om och uppger i intervju att det är svårt när andra klasser eller personer måste gå igenom klassrummet under pågående lektion. Detta har lyfts på skolenivå men inte tagits upp ännu, uppger lärarna. Konsekvensen av att skolans lokaler ännu inte fullt ut kan användas på ett sätt som främjar studiero, är ett mindre gott resultat där det återkommande finns elever som upplever sig störda i sitt skolarbete.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver arbeta för att utveckla ett gemensamt förhållningssätt för att skapa studiero på skolan.

Studiero i undervisningen är en viktig del för elevers lärande och deras möjligheter att nå målen för utbildningen. Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.² För att åstadkomma en miljö på skolenheten där all undervisning präglas av studiero krävs att det finns väl fungerande forum för lärarna att diskutera och komma överens

² 5 kap. 3 § skollagen.

om gemensamma strategier och förhållningssätt. För rektorn är lärarnas upplevelse av hur detta arbete fungerar en viktig utgångspunkt för reflektion och omprövning. Det handlar ytterst om att fånga och förstå den skolkultur som råder, och att arbeta för en sådan där det bedrivs ett gott och förebyggande arbete med också att det finns ett gemensamt förhållningssätt för hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår.³

Skolinspektionens granskning visar att det finns ett gemensamt förhållningssätt för att skapa studiero, men skolans lokaler skapar problem för studieron och att de ännu inte hittat sätt att förhålla sig till hur lokalerna ska användas för att främja studiero. Konsekvensen är ett mindre gott resultat där det återkommande finns elever som upplever sig sakna studiero i sitt skolarbete. Rektorn behöver därför utveckla det samlade arbetet kring att skapa studiero på Landamäreskolan.

Ett effektivt arbete för att skapa en utbildning som präglas av studiero kan exempelvis handla om att organisera verksamheten så att det finns väl fungerande forum för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt gällande studiero. Lärarna behöver på ett konstruktivt sätt uppmärksamma elever som förefaller passiva eller oengagerade i skolarbetet eller de elever som av andra skäl stör andra. Störande inslag kan exempelvis vara att elever rör sig runt i klassrummet utan orsak som är kopplad till undervisningen, eller att elever vid upprepade tillfällen tar muntlig kontakt med varandra av orsaker som inte är kopplade till undervisningen. Om det, trots försök till gott förebyggande arbete, ändå uppstår ordningsstörningar i undervisningen behöver läraren agera tydligt och effektivt för att skapa lugn och arbetsro igen. Elever som inte blir tankemässigt utmanade och stimulerade på lektionerna riskerar att bli omotiverade, uttråkade och ibland stökiga.⁴

³ Skolinspektionen (2016c) *Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Stockholm, s. 16.

⁴ Skolinspektionen (2014) *Stöd och stimulans i klassrummet – rätten att utvecklas så långt som möjligt*, Rapport 2014:2, Stockholm: Skolinspektionen.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skälen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn skapar förutsättningar för lärare att diskutera och analysera skillnader avseende elevernas kunskapsutveckling.

Granskningen visar däremot att rektorn ger vissa, men inte tillräckliga, förutsättningar för att lärarna regelbundet ska kunna samverka med varandra när de gör sina bedömningar. Även om forum för bedömningssamverkan i viss mån finns så visar granskningen att det organiserade arbetet med samverkan för bedömning än så länge begränsats till de ämnen vari det finns bedömningsstöd och nationella ämnesprov.

Skolinspektionen bedömer att det är ett utvecklingsområde att rektorn behöver utveckla den regelbundna samverkan gällande bedömning mellan lärarna så att den omfattar samtliga ämnen. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och vid besöket.

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för lärare att diskutera och analysera skillnader av elevernas kunskapsutveckling. I det inskickade materialet till Skolinspektionen beskriver rektorn att det i skolenhetens årshjul ligger tid för arbete med bedömningsstöd, individuella utvecklingsplaner (IUP) och omdömen utlagt och att alla arbetslag i årskurserna 1-3 ägnar denna tid åt att diskutera bedömningsfrågor. Det beskrivs också att det inför elevernas utvecklingssamtal ges extra tid för lärarna att sitta tillsammans i arbetslagen. Elevernas IUP är också synliga för samtliga mentorer, specialpedagog och rektorn som vid behov kan ta upp frågor kring arbetet med omdömen. Vidare berättar lärarna i intervju att de ska kunna förklara för rektorn varför måluppfyllelsen ser ut som den gör. Rektorn berättar att när lärarna analyserar måluppfyllelsen finns tillhörande analysfrågor som lärarna ska beakta, som exempelvis skillnader i elevers måluppfyllelse mellan kön och vad i elevernas måluppfyllelse som lärarna själva kan och inte kan påverka. Frågorna kring analysen har utökats och sedan dess har lärarnas analyser av elevernas måluppfyllelse blivit sämre, säger rektorn i intervju. Lärarna upplever en stress över antalet frågor och det har detta läsåret beslutats om att det ska göras mer systematiserat genom att lärarna har börjat skriva analyserna i OneNote, en digital lärplattform lärarna kan använda sig av. Rektorn ska sedan gå igenom hur det ser ut i OneNote och gör en övergripande analys. Rektorn och lärarna tar även upp och diskuterar avvikelser mellan vissa årskurser och ämnen,

och rektorn fattar därefter beslut om nödvändiga åtgärder. Exempel på åtgärder är att personalen börjat arbeta med ett språkutvecklande arbetssätt samt att stärka elevernas skrivande. Ett annat exempel rektorn ger är att personalen efter en sådan analys sett att skillnaden mellan pojkars och flickors resultat inte är så utmärkande.

Granskningen visar däremot att rektorn ger vissa, men inte tillräckliga, förutsättningar för att lärarna regelbundet ska kunna samverka med varandra när de gör sina bedömningar. Rektorn säger själv i intervju att detta är ett utvecklingsområde som identifierats och att lärarna behöver och vill öva mer på att skriva bedömningar genom samverkan. Rektorn säger sig märka att bedömningen inte är helt likvärdig och att sambedömning inte alltid sker. Rektorn berättar vidare i intervju att hon tillsammans med lärare diskuterar omdömen exempelvis på de möten där rektorn är med och på medarbetarsamtal. Lärarna berättar i intervju att de i sina arbetslag ska diskutera frågor gällande bedömning. Två gånger om året, i juni och i december, följs målluppfyllelsen och bedömningsstödet i svenska och matematik upp. Vidare beskrivs att det under våren 2018 anordnades två workshops där lärarna fick arbeta med sambedömning av bedömningsstöden i svenska och svenska som andraspråk samt matematik. Lärare frigörs också någon dag per ämne för att samrätta nationella prov. Rektorn berättar att det inte funnits någon sambedömning i stadsdelen utan att det är lärarna som genomfört proven som rättat och försteläraren har hjälpt till med analys. Lärarna berättar vidare i intervju att bedömningsstödet i svenska ingår i ett pilotprojekt och rapporteras in varje år. Det gör lärarna i alla tre årskurserna i både svenska och matematik.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektor behöver säkerställa att lärarna ges tillräckliga förutsättningar att diskutera och analysera skillnader avseende elevernas kunskapsutveckling.

Likvärdighet är en viktig princip i skollagen och det anges i skollagen att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var den anordnas.⁵ När elevers kunskaper bedöms är det av yttersta vikt att detta sker på ett så likvärdigt sätt som möjligt. Rektorn har ett ansvar för att ge lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sin egen bedömning i syfte att verka för likvärdighet. Av läroplanen framgår att lärarna utifrån kursplanernas krav allsidigt ska utvärdera varje elevs

⁵ 1 kap. 9 § skollagen.

kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.⁶

Bedömningsarbetet på Landamäreskolan behöver utvecklas så att lärare ges tillräckliga förutsättningar att ge likvärdiga omdömen i samtliga ämnen och inte bara i de ämnen som har nationella prov eller fastslagna bedömningsstöd. Utifrån ett generellt perspektiv gällande bedömningsarbete i skolor vill Skolinspektionen rekommendera att rektorn vid Landamäreskolan ser till att lärarna regelbundet ges möjlighet att diskutera och analysera hur de bedömer elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven i samtliga ämnen.

Likvärdighetsdiskussioner kan med fördel föras i arbetslagen mellan lärarna, men för att ytterligare öka kvalitén i ett sådant arbete kan även utbyte ske mellan olika skolor. Sådana diskussioner och analyser kan bidra till att lärare utvecklar sina bedömningsförmågor och förtrogenhet med kunskapskraven. Även om det inte är belagt i forskning att sambedömning automatiskt leder till ökad likvärdighet, visar forskning att den samsyn som kan uppstå till följd av sambedömning till stor del beror på att lärares olika sätt att uppfatta kriterier och kravnivåer blir synliggjorda.⁷

⁶ Lgr 11, 2.5 Övergripande mål och riktlinjer, Övergång och samverkan 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, bedömning och betyg.

⁷ Skolinspektionen (2014) *Uppenbar risk för felaktiga betyg: En kortrapport om likvärdighet och kvalitet i skolors betygsättning*, Stockholm: Skolinspektionen, s 6.

På Skolinspektionens vägnar

X Helena Boëthius

Helena Boëthius
Enhetschef
Signerat av: Helena Boëthius

X Johanna Svedberg

Johanna Svedberg
Föredragande/Uttredare
Signerat av: Johanna Svedberg

I handläggningen av ärendet har även Maria Larsson, utredare och Claes Börjesson, jurist medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 7 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolenhetens styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 13 och 14 november 2018. Besöket genomfördes av Johanna Svedberg och Maria Larsson.

Landamäreskolan är en kommunal grundskola i Göteborgs kommun med verksamhet i förskoleklass och grundskolans årskurser 1-3. Det går 360 elever på skolenheten och skolan leds av en rektor. I nuvarande organisation och lokaler har skolan funnits sedan höstterminen 2016.

Skolinspektionens kvalitetsgranskning avser grundskolans årskurser 1-3.